

УДК 373.2:37.015.31:78

Грищенко І. Д.
викладач кафедри мистецької освіти
Житомирського університету імені Івана Франка

РОЗВИТОК МУЗИЧНО-РИТМІЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПОЗАШКІЛЬНИЙ ЧАС

Сучасні наукові дослідження свідчать про те, що музичне виховання відіграє особливу роль у всебічному розвитку дитини. «Ритм – чергування і співвідношення сильних і слабких долей та акцентів; один із трьох основних елементів музики, нарівні з мелодією і гармонією, часова організація послідовності та групування тривалостей звуків і пауз, не пов'язана з їхнім висотним положенням» [1]. Кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями слуху Інституту спеціальної педагогіки НАПН України О. Вовченко вважає, що «ритміка – складова фізичного і музично-ритмічного виховання дітей, яка заснована на чергуванні частин або систематики рухів, визначених за тривалістю виконання та характером докладених зусиль, і направлена на формування почуття ритму, тобто система фізичних вправ, яка побудована на зв'язку рухів з музикою» [2]. Розглядаючи музику як джерело емоційного, інтелектуального та творчого розвитку дітей, нами висвітлюється питання розвитку музичного ритму в дітей.

Мета – розглянути педагогічні умови розвитку музично-ритмічних здібностей у дітей молодшого шкільного віку в позашкільний час.

В ході дослідження нами були вивчені різні точки зору щодо питання розвитку музично-ритмічних здібностей дітей. Відомими вченими та педагогами, авторськими колективами відповідно до нової парадигми навчання, видано низку підручників інтегрованого курсу «Мистецтво» для 1-х та 2-х класів (Л. Масол, О. Гайдамака, О. Колотило; Л. Аристова, О. Калініченко; Г. Кізілова, О. Шулько; Л. Кондратова; О. Лобова; Т. Рубля, І. Мед, Т. Щеглова; В. Островський, Г. Федун). Незважаючи на спільну нормативну базу, зміст і навчально-методичний апарат, кожен науково-педагогічний доробок позначений яскраво вираженими особливими, авторськими підходами до впровадження ідей зазначених державних документів. Розуміння цих підходів є важливою умовою успішної роботи вчителя за певною дидактично-методичною системою.

Ритм у процесі музично-виконавчої діяльності невід'ємний від звуку, тембру, динаміки та всієї сукупності засобів музичної виразності. Поряд із ними, він виконує важливу художньо-виразну функцію у створенні музичного образу.

Для ефективного розвитку музично-ритмічних здібностей використовують комплекс музично-ритмічних вправ. Цей комплекс формує вміння орієнтуватися в просторі, розвиває координацію рухів, їх точність і граційність, загальну та дрібну моторику, зміцнює та корегує руховий апарат (поставу, ходу) і має бути узгоджений з темпом, ритмом, характером музичного супроводу. До комплексу музично-ритмічних вправ входять: ходіння, крокування, біг, шиккування, стрибки, присідання, ритміко-гімнастичні вправи, вправи з предметами, розслаблюючі вправи.

Пригадаємо вікові особливості молодших школярів: передусім зберігається потреба у грі, швидка стомлюваність від одноманітного стану, монотонного викладу навчального матеріалу вчителем, шаблонного проведення уроку, відсутність навичок систематичної, цілеспрямованої розумової роботи, невеликий обсяг довільної уваги, що викликає необхідність її постійної активності шляхом перемикання на різні завдання, види діяльності, індивідуальні та колективні форми роботи тощо.

Для педагога важливо знати вище згадані особливості учнів, вчасно виявляти їх, налаштовувати на пізнання певних нахилів та інтересів особистості молодшого школяра.

Під час занять поступово збільшується обсяг музики, яку діти запам'ятовують. Учні дізнаються про композиторів, їх творчість за допомогою повторення одного й того ж музичного матеріалу кілька разів, але з різними завданнями. Крім цього, вони навчаються говорити про музику, її характер, жанр, стиль, чути особливі виражальні засоби і т. п. Все це надзвичайно поглиблює розумові горизонти, а потім стає в нагоді при подальшому їх інтелектуальному розвитку.

Таким чином, ми підкреслюємо, що основною складовою розвитку музично-ритмічних здібностей учнів молодшого шкільного віку є вище згадані педагогічні умови, які покращують пам'ять, увагу, формують просторові уявлення, сприяють гнучкості та виразності рухів, підвищують рівень самоконтролю в оволодінні певними знаннями та навичками під час опанування нового музичного матеріалу.

Список літератури

1. Ритм : URL:
<https://www.wikiwand.com/uk/%D0%A0%D0%B8%D1%82%D0%BC> (дата звернення 02.02.2023).
2. «РИТМІКА» 1-4 класи / укладач: Вовченко О. А. : URL:
https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/korekciini_programy/2022/09/05/Rytmika.1-4.klas-dlya.hlukhykh.ditey-Vovchenko.pdf (дата звернення 02.02.2023).

УДК 37.01

Димарь Т. С.

викладач медсестринства в геронтології,
геріатрії та паліативній медицині
Бердичівського медичного фахового коледжу
Житомирської обласної ради

ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ МЕДИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Основним завданням закладів фахової передвищої освіти є підготовка фахівців, які оволоділи знаннями, уміннями, навичками і здатні конкурувати на ринку праці, самостійно приймати рішення у професійній діяльності, креативно мислити, прагнути до самоосвіти й самовдосконалення протягом усього життя.

Відповідно навчальний процес потрібно організувати таким чином, щоб стимулювати у здобувачів освіти мотивацію до навчання, розвивати пізнавальний інтерес до майбутньої професійної діяльності, спонукати до науково-дослідної роботи, створювати атмосферу успіху і відповідальності за результати своєї діяльності.

Саме проблемне навчання сприяє розвитку мислення та інтелектуальних здібностей студентів, творчих умінь.

Методика проблемного навчання – це спеціально створена система специфічних прийомів і методів, що сприяють самостійному добуванню знань, їх застосування в прийнятті рішень нових пізнавальних і практичних задач, а не одержання знань в готовому вигляді, вирішення задачі за зразком [1, с. 106].

Проблемне навчання це така організація навчальних занять, яка передбачає створення під керівництвом викладача проблемних ситуацій і активну самостійну діяльність здобувачів освіти по їх вирішенню.